

Mladá veda

Young Science

Asociácia doktorandov Slovenska

Determinanty pracovnej mobility na Slovensku

Úvod do problematiky nákupných centier

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 8, ročník 5., vydané v decembri 2017

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Pltník v Pieninách. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ASOCIÁCIA DOKTORANDOV SLOVENSKA

SLOVAK DOCTORAL CANDIDATES ASSOCIATION

Katarína Rentková¹

Autorka pôsobí ako predsedníčka Asociácie doktorandov Slovenska (ďalej len „ADS“) od roku 2016. Svoje aktivity vyvíja v zmysle stanov ADS. Činnosti sú smerované na doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov pôsobiacich na Slovensku.

The author acts as president of the Slovak Doctoral Candidates Association (hereinafter „ADS“) since 2016. She develops activities in accordance with the ADS Statutes. Activities are directed at doctoral candidates and young researchers working in Slovakia.

Abstract

Slovak Doctoral Candidates Association is voluntary interest association of physical and legal entities active at Slovak universities, especially doctoral candidates and young scientists. The Slovak Doctoral Candidates Forum is a unique conference of PhD. students and young scientists in Slovakia. The Slovak Doctoral Candidates Forum is a platform where PhD. students and researchers from different fields of research and study departments have the opportunity to meet.

Key words: Slovak Doctoral Candidates Association, doctoral candidate, young researcher.

Abstrakt

Asociácia doktorandov Slovenska je dobrovoľné, záujmové združenie fyzických a právnických osôb pôsobiacich na slovenských univerzitách a vysokých školách, najmä študentov doktorandského štúdia a mladých vedcov. Slovenské doktorandské fórum je jedinečnou konferenciou doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov na Slovensku. Slovenské doktorandské fórum predstavuje platformu, na ktorej majú možnosť sa stretnúť doktorandi a vedeckí pracovníci z rôznych oblastí výskumu a odboru štúdia.

Kľúčové slová: Asociácia doktorandov Slovenska, doktorand, mladý vedec.

Úvod

Asociácia doktorandov Slovenska je dobrovoľné, záujmové združenie fyzických a právnických osôb pôsobiacich na akademickej pôde slovenských univerzít a vysokých škôl, najmä študentov doktorandského štúdia a mladých vedcov. Asociácia bola založená 6. novembra 2002. Členom združenia môže byť každý, kto sa k členstvu dobrovoľne prihlási a

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Katarína Rentková, PhD., Asociácia doktorandov Slovenska, Panenská 29, 811 03 Bratislava, Slovensko
E-mail: ads@ads.sk

súhlasí so stanovami združenia. Dlhodobým cieľom asociácie je zlepšovať kvalitu výskumu mladých slovenských vedcov. Pre dosiahnutie tohto cieľa sa usilujeme identifikovať hlavné problémy doktorandov a mladých vedcov, navrhnúť ich riešenia a pomôcť v uskutočnení optimálnych riešení.

Asociácia doktorandov Slovenska

Občianske združenie Asociácia doktorandov Slovenska je dobrovoľné, záujmové združenie fyzických a právnických osôb pôsobiacich na akademickej pôde slovenských univerzít a vysokých škôl, najmä študentov doktorandského štúdia a mladých vedcov. Cieľom združenia je najmä zvyšovanie kvality doktorandského štúdia a výskumu prostredníctvom pôsobenia na kvalitu ich študijných a pracovných podmienok, realizáciou výskumných a vzdelávacích projektov a konferencií v spolupráci so slovenskými a zahraničnými vzdelávacími a vedeckými inštitúciami.

Dlhodobým cieľom ADS je zlepšovať kvalitu výskumu mladých slovenských vedcov. Svoje ciele sa ADS snaží naplňovať prostredníctvom širokého spektra aktivít:

1. Spolupráca – ADS spolupracuje s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, so Slovenskou rektorskou konferenciou, s Klubom dekanov Slovenskej republiky, Študentskou radou vysokých škôl, s Radou vysokých škôl Slovenskej republiky, s Fondom na podporu vzdelávania, so slovenskými vysokými školami a univerzitami, so Slovenskou akadémiou vied, so SAIA, n. o., ale aj s médiami a mnohými ďalšími inštitúciami z oblasti školstva, vedy a výskumu.
2. Medzinárodná spolupráca – ADS je členom Európskej asociácie doktorandov a mladých výskumníkov EURODOC, a postgraduálnej siete PiNET. Veľmi úzko a aktívne spolupracuje s Českou asociáciou doktorandek a doktorandů ČAD, ale aj so SK RVŠ (Studentská komora Rady vysokých škôl).
3. Poradenstvo, konzultácie, legislatívne pripomienky, informačná osвета – ADS sa vo svojej činnosti zameriava na mnohé problematické aspekty doktorandského štúdia, najmä na oblasť získavania a upevňovania sociálneho statusu doktorandov, výšku štipendia, podmienky štúdia, pracovné podmienky, bývanie, či transparentný proces prijímania doktorandov, nových vedeckých a pedagogických zamestnancov, ale aj priebeh doktorandského štúdia. V oblasti mladých vedeckých pracovníkov je snahou ADS pomáhať a dojednávať vhodné pracovné podmienky, zastávať záujmy mladých vedcov, upevňovať sociálny status mladých vedeckých pracovníkov a odborných asistentov.

ADS od roku 2013 organizuje Slovenské doktorandské fórum (ďalej len „SDF“). SDF je jedinou a jedinečnou konferenciou doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov na Slovensku. Myšlienka vzniku sa datuje do roku 2013. Na prvom stretnutí vtedajšej Správnej rady ADS, v zložení Michala Dubská, Gabriela Galliková a Veronika Trstianska, padla myšlienka urobiť konferenciu, ktorá bude prioritne pre doktorandov a mladých vedcov a bude sa zameriavať na otázky/problémy týkajúce sa ich pôsobenia na akademickej pôde. Heslom vtedajšej Správnej rady ADS bolo: „Zanechať tu niečo zmysluplné, čo si doktorandi a mladí vedci obľúbia a bude to mať pre nich zmysel.“ Prvý ročník SDF sa uskutočnil v polovici

októbra 2013, a to so 130 účastníkmi z celého Slovenska. Toto obdobie (mesiac október) sa stalo súčasťou SDF, a preto aj ďalšie ročníky sa uskutočnili a aj budú uskutočňovať v októbri príslušného akademického roka. V ostatných rokoch boli zrealizované 4 celoslovenské fóra doktorandov, nasledovne v roku 2013 v Trnave, v roku 2014 v Prešove, v roku 2015 v Banskej Bystrici a v roku 2016 v Nitre. Fórum býva realizované počas dvoch dní, a to formou jednak plenárneho zasadnutia s pozvanými hosťami, ale aj pomocou rozdelenia účastníkov do diskusných skupín, na základe stanovených diskusných problémov a pomocou rozdelenia účastníkov na pracovné skupiny do workshopov. Prioritou štvrtého ročníka SDF bolo motivovať a určiť podmienky zlepšenia postavenia doktorandov a mladých vedcov na Slovensku. Témou bola „Mladá veda na Slovensku – vízia, ciele a proces“. Snahou predsedníctva ADS, ako aj Správnej rady ADS je pokračovať v tradícii realizácie SDF.

Slovenské doktorandské fórum 2017

Piaty ročník celoslovenskej konferencie určenej doktorandom, mladým vedeckým pracovníkom a odborným asistentom organizovala Asociácia doktorandov Slovenska (ďalej len „ADS“) v spolupráci so Študentskou radou vysokých škôl v dňoch 19. októbra – 20. októbra 2017 na Žilinskej univerzite v Žiline, v budove Fakulty riadenia a informatiky. Na zabezpečení Slovenského doktorandského fóra 2017 spolupracovali aj Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta riadenia a informatiky UNIZA, SAIA, s podporou Slovenskej rektorskej konferencie. Hlavnou témou fóra bola „Perspektíva mladej vedy na Slovensku“. Nad podujatím prevzal záštitu prezident Slovenskej republiky pán Andrej Kiska.

Na konferencii mali doktorandi a mladí vedeckí pracovníci možnosť diskutovať so zástupcami Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Fondu na podporu vzdelávania, zástupcami projektu To dá rozum, ale aj zástupcami vysokých škôl, či úspešnými absolventmi doktorandského štúdia, výskumníkmi a výskumníčkami, ktorí do diskusie priniesli mnohé praktické kariérne tipy. V rámci diskusie bolo možné klásť otázky zamerané na podporu profesionálneho rozvoja doktorandov a mladých výskumníkov na Slovensku. Pozvanie do hlavnej diskusie prijali aj zástupcovia českej organizácie zaoberajúcej sa problémami doktorandov a doktorandiek, Česká asociace doktorandek a doktorandů.

Téma tohtoročného fóra bola zameraná na budúcnosť mladej vedy na Slovensku, pretože aj keď je slovenská veda, na mnohých fórach, konferenciách, či diskusných platformách, prezentovaná veľkými úspechmi, problémy mladej vedy stále existujú, dokonca sa stávajú oveľa komplikovanejšími. Veda na Slovensku, doktorandi, mladí vedci sa stretávajú pri každodennej činnosti s mnohými prekážkami, ktoré obmedzujú možnosti ich pozitívnych výsledkov. Preto je potrebné o problémoch hovoriť, snažiť sa hľadať možnosti ich riešenia. Často sú problémy doktorandov, či mladých vedcov spôsobené nedostatočnými informáciami, prípadne sú informáciami zavalení a nevyznajú sa v možnostiach, ktoré majú. Práve preto je Slovenské doktorandské fórum výborná príležitosť na kladenie priamych otázok, na výmenu skúseností a zručností z doktorandského štúdia, ale aj z pôsobenia na pracovných pozíciách odborných asistentov alebo vedecko-výskumných pracovníkov. Veď len motivovaný, informovaný a spokojný vedec vie prispieť k veľkým úspechom.

Slovenské doktorandské fórum býva organizované počas dvoch dní. V prvý deň prebieha hlavná diskusia s pozvanými hosťami, následne sú organizované rôzne workshopy. V prvý

deň boli organizované tri paralelné workshopy. Prvý workshop bol zameraný na prevenciu pred vyhorením. Zážitkový workshop bol zameraný na podporu vnútorných zdrojov a posilnenie seba. Workshop viedla klinická psychologička a rodinná terapeutka, Eva Hargašová. Vyhorenie je problémom súčasnej doby a dotýka sa aj doktorandov a mladých vedcov. Vyhorenie vzniká, ak je dlhodobo väčší výdaj energie ako je príjem. Medzi rizikové faktory v zamestnaní patrí zvýšená pracovná záťaž, vysoké nároky (byrokracia, rýchlosť, množstvo, flexibilita), rušivé vplyvy (práca non-stop), nedostatok samostatnosti (nutnosť rešpektovať pravidlá), nedostatok uznania, zlý kolektív, protekcia (nespravodlivosť v práci), konflikt hodnôt a mnohé iné. „Keď nie je možné zmeniť vonkajšie prostredie, stále môžeme zmeniť seba“, odznelo počas workshopu niekoľkokrát. Druhý paralelný workshop niesol názov „Je nejaký život v korporáte?“. Spoločnosti sa v posledných rokoch aktívne snažia zjednodušovať svoje interné procesy, podporovať tvorivé myslenie, iniciovať jednoduchosť. Zavádzajú k tomu konkrétne opatrenia – zjednodušujú produktové rady, rušia zbytočné a komplikované smernice či pravidlá. Časti takejto mozaiky sú inšpirované vonkajším prostredím, a teda prinášaním toho funkčného z miest, kde to správne funguje. V procese zmien sú však najdôležitejší ľudia a ich negatívny či pozitívny postoj k zmenám. Počas workshopu, vedeného Branislavom Andreanským, účastníci porovnávali kariérny život v startupe a v korporáte. Zameriavali sa na možnosti osobnostného a kariérneho rastu v organizáciách tohto typu. Miroslav Kubiš viedol tretí z paralelných workshopov. Bol zameraný na spoznanie samého seba pomocou diagnostiky osobnosti. Účastníci sa mohli dozvedieť viac o sebe, ale zároveň aj porozumieť tomu, v čom sú dobrí, na čom by mali stavať a pracovať.

Druhý deň Slovenského doktorandského fóra bol spoluorganizovaný v spolupráci so Slovenskou akademickou informačnou agentúrou (ďalej len „SAIA“). Zameranie bolo na kariérny rozvoj doktorandov a mladých výskumníkov. V poldňovom bloku boli ponúknuté inšpiratívne príbehy úspešných výskumníkov a výskumníčok, praktické kariérne tipy, ale bol ponechaný aj priestor na diskusiu o tom, ako by mala vyzeráť podpora profesionálneho rozvoja doktorandov a mladých výskumníkov na Slovensku. Do panelovej diskusie prijali pozvanie úspešné výskumníčky a výskumníci. Všetci hostia zdieľajú profesiu výskumníka. Ich kariérne cesty sú však veľmi rôznorodé. V diskusii sa podelili o to, čo bolo v ich kariérnom raste najdôležitejšie, čo ich motivovalo, ako sa naučili zvládať nové výzvy a prekážky, či ako ich posúval aj občasný neúspech. Následne sa opäť konali tri paralelné workshopy. Prvý bol zameraný na výskumnú mobilitu a medzinárodnú spoluprácu. Workshop bol určený najmä tým doktorandom a mladým výskumníkom, ktorí zatiaľ nemali veľa skúsenosti s výskumnou mobilitou a medzinárodnou spoluprácou, ale chceli by to zmeniť. Zástupcovia SAIA predstavili rôzne schémy a programy, prostredníctvom ktorých je možné získať financovanie pre výskumný pobyt v zahraničí. Rovnako ponúkli a odovzdali praktické rady a tipy, ako je možné zostaviť žiadosť, s ktorou sa dá v týchto programoch uspieť. Druhý workshop bol vedený v anglickom jazyku a bol zameraný na kariérne príležitosti v neakademickom prostredí. Práca vo výskume nemusí vždy znamenať akademickú kariéru. Možnosti pre plnohodnotné uplatnenie ponúka výskumníkom aj priemysel, verejný sektor či nezisková sféra. Tento workshop bol určený tým, ktorí sa chceli dozvedieť viac o tom, aké kariérne možnosti môžu objaviť za bránami univerzity, v čom je práca výskumníka v neakademickom

prostredí iná, aké zručnosti si vyžaduje, či ako v nej zhodnotiť akademickú skúsenosť. „Podpora kariérneho rozvoja doktorandov a mladých výskumníkov na Slovensku“ bola téma ostatného paralelného workshopu. Workshop bol určený najmä tým, ktorí chceli aktívne prispieť do diskusie o tom, ako by mala vyzeráť podpora kariérneho rozvoja doktorandov a mladých výskumníkov na slovenských vysokých školách a výskumných inštitúciách. V rámci práce v skupinách, aj následnej spoločnej diskusie, sa účastníci pokúsili načrtnúť súbor odporúčaní, vďaka ktorým by bolo možné skvalitniť mladú vedu na Slovensku.

Záver

Slovenské doktorandské fórum predstavuje jedinečnú platformu, na ktorej majú možnosť stretnúť sa doktorandi a mladí vedeckí pracovníci z rôznych oblastí výskumu a odboru štúdia. Práve Slovenské doktorandské fórum predstavuje miesto, kde je možné nadviazať spoluprácu a zabezpečiť tak očakávaný interdisciplinárny charakter vedy a výskumu na Slovensku.

Použitá literatúra

1. Asociácia doktorandov Slovenska. Stanovy. [online]. [cit. 10.12.2017]. Dostupné z: <http://ads.sk/Portals/42/Dokumenty/Nov%C3%A9%20stanovy%20ADS.pdf>
2. Asociácia doktorandov Slovenska. Program a informácie k Slovenskému doktorandskému fóru 2017. [online]. [cit. 10.12.2017]. Dostupné z: http://ads.sk/Portals/42/Dokumenty/Slovenske%20doktorandske%20forum%202017_info%20material.pdf